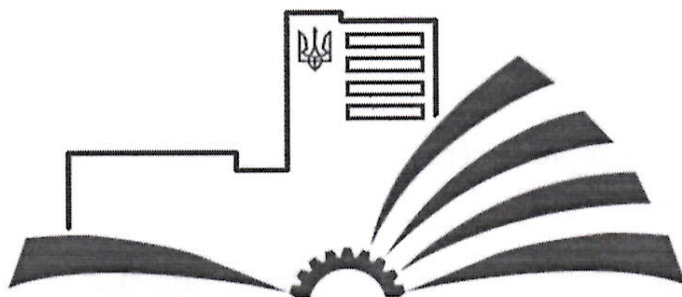

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Чернігівська політехніка»

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«ПСИХОЛОГІЯ БІЗНЕСУ ТА ДИЗАЙН МИСЛЕННЯ»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 053 «Психологія»

галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Кваліфікація: бакалавр з психології

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова вченої ради

 //
(протокол № 1 від "22" жовтня 2021 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 1 вересня 2021 р.

Ректор //
(наказ № 44 від "22" жовтня 2021 р.)

Чернігів 2021 р.

**Преамбула
освітньо-професійної програми**

Рівень вищої освіти	перший
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Кваліфікаційний рівень Національної рамки кваліфікації	6
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	053 «Психологія»
Освітня кваліфікація	бакалавр з психології
Кваліфікація в дипломі	бакалавр з психології

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма для підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні за *спеціальністю 053 «Психологія»*, містить обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для виконання цієї програми; перелік компетентностей випускника; нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; форми атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти; перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма.

Освітньо-професійна програма «Психологія бізнесу та дизайн мислення», що реалізується Національним університетом «Чернігівська політехніка» за спеціальністю 053 «Психологія», являє собою систему документів, розроблену і затверджену закладом вищої освіти самостійно з урахуванням вимог ринку праці на основі Стандарту вищої освіти затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 565 від 24.04.2019 року.

Розроблено робочою групою спеціальності 053 «Психологія» у складі:

Філіпович Вікторія Миколаївна (гарант, керівник робочої групи) – кандидат психологічних наук, доцент кафедри креативних індустрій та соціальних інновацій
Виконавці:

Поленкова Марина Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри креативних індустрій та соціальних інновацій;

Чепурна Ганна Леонідівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри креативних індустрій та соціальних інновацій.

Додаються рецензії та відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Голуб В'ячеслав Львович – заступник директора Департаменту сім'ї, молоді та спорту Чернігівської обласної державної адміністрації-начальник управління у справах сім'ї та молоді;

Кот Алла Анатоліївна – директор Чернігівського обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

Чорна Світлана Миколаївна – заступник директора з навчально-виховної роботи комунальної установи «Обласний центр комплексної реабілітації дітей з інвалідністю «Відродження».

Додаються рецензії та відгуки представників студентської ради:

Ліхута Олександр Олегович – голова студентської ради Національного університету «Чернігівська політехніка», група ХТ-171;

Горошко Ольга Олександрівна – представник студентської ради гр. СР-171 Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій НУ «Чернігівська політехніка».

**1 Профіль освітньої програми зі спеціальності 053
«Психологія бізнесу та дизайн мислення»**

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Національний університет «Чернігівська політехніка» Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій Факультет соціальних технологій, оздоровлення та реабілітації Кафедра креативних індустрій та соціальних інновацій
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти Освітня кваліфікація: Бакалавр з психології
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Психологія бізнесу та дизайн мислення»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, на базі повної загальної середньої освіти – 240 кредитів ЄКТС, термін навчання – 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	-
Цикл / рівень	НРК України – 6 рівень / перший (бакалаврський) рівень, EQF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Передумови	Наявність документу про загальну середню освіту або диплому освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста. При вступі на базі ступеня «молодший бакалавр» (ОКР «молодший спеціаліст») може бути визнано та зараховано не більше 60 кредитів ЄКТС, отриманих в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста).
Мова (и) викладання	українська
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://op.stu.cn.ua/view/total_view.php

2 – Мета освітньої програми

Метою освітньої програми є підготовка висококваліфікованих фахівців в галузі психології бізнесу та дизайну мислення, здатних розробляти та впроваджувати психодіагностичні, психоконсультативні та психопрофілактичні програми, які спрямовані на соціально-психологічне забезпечення функціонування та розвиток організацій, в умовах динамічних змін, з надмірними інтелектуальними та емоційними навантаженнями; здатних ефективно використовувати професійний психологічний інструментарій; здійснювати й забезпечувати міжкультурну фахову взаємодію представників психологічної спільноти, спрямовану на зростання творчого потенціалу особистості в умовах сталого інноваційного науково-технічного розвитку суспільства

3 – Характеристика освітньої програми

Предметна область
(галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))

Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність – «053 Психологія»

Об'єкт вивчення: психічні явища, їх виникнення функціонування та розвиток; поведінка, діяльність, вчинки; соціально зумовлена система психічних якостей індивіда; науково-дослідна, науково-інноваційна, організаційно-управлінська і консультативна діяльність; взаємодія людей у малих і великих соціальних групах; психологія підприємницької діяльності, психологія управління психологія конкуренції та лідерства.

Цілі навчання: підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних вирішувати практичні проблеми та складні спеціалізовані психологічні завдання у сфері бізнесу, підготувати бакалаврів із психології здатних до креативного мислення та творчого пошуку, з особливим інтересом до певних галузей психологічної науки і практики для подальшого навчання за наступними циклами вищої освіти.

Теоретичний зміст предметної області: система психологічних знань, базових категорій і понять, закономірностей, механізмів, методологічних підходів, пояснювальних принципів, науково-прикладних завдань.

Методи, методики та технології: методи теоретичного та емпіричного дослідження, валідні, стандартизовані психодіагностичні методики, методи аналізу даних, технології психологічної допомоги.

Інструменти та обладнання: психодіагностичний інструментарій, психологічні прилади, комп'ютерна техніка і мультимедійне обладнання; мережеві системи пошуку та обробки інформації; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; програми статистичної обробки та візуалізації даних, що дозволяють досягати цілей навчання та професійного розвитку.

Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Освітньо-професійна програма передбачає формування компетентностей, які надають можливості виконувати професійні завдання та бути конкурентноспроможними, спираючись на теоретико-методологічні засади організації психологічної діяльності та консультативних послуг в галузі бізнесу та підприємництва, ефективного управління персоналом, вирішення організаційних конфліктів, підвищення психологічної компетентності працівників організації. Ключові слова: психологія, бакалавр з психології, виникнення, функціонування та розвиток, поведінка, діяльність, вчинки, психологічний супровід професійної діяльності.
Особливості програми	Освітньо-професійна програма спрямована на формування у здобувачів вищої освіти навичок soft skills та компетентностей, необхідних в управлінській, адміністративній, бізнесовій, медійно-комунікативній, соціально-психологічній, консультаційній та інших професійних сферах. Відмінністю програми є забезпечення за рахунок вибіркового освітніх компонентів можливості здобувача визначитися зі сферою майбутньої професійної діяльності, подальшого професійного розвитку та самовдосконалення.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Працевлаштування у психотерапевтичних, психологічних, консультативних службах; у соціальних організаціях (центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, дитячі центри творчості і дозвілля, дитячі будинки, притулки, будинки престарілих, інвалідів); у закладах охорони здоров'я (лікарні, поліклініки, спецшколи для дітей з особливими потребами, наркологічні та реабілітаційні центри); в установах з підбору й добору персоналу (кадрові агенції, центри зайнятості, центри з профорієнтації); у компаніях, малих підприємствах та бізнес-структурах; центрах розвитку кар'єри, департаментах по роботі з персоналом в різних установах, HR-агенціях (адміністративний помічник, організатор з персоналу, фахівець з найму робочої сили, співконсультант), у правоохоронних органах (психологічні служби Національної поліції, Національної гвардії, установ ювенальної юстиції, колонії тощо); у службі довіри; у Державній службі України з надзвичайних ситуацій (служби порятунку, військові

	<p>організації), в органах державної влади та місцевого самоврядування тощо.</p> <p>Згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010, («Класифікатор професій») бакалаври психології придатні до працевлаштування за такими професіями:</p> <p>2445.1– Молодший науковий співробітник (психологія)</p> <p>2445.2 – Психологи;</p> <p>2445.2 – Практичний психолог;</p> <p>2340 – Консультант психолого-медико-педагогічної консультації;</p> <p>1229.7– Завідувач психолого-медико-педагогічної консультації;</p> <p>1477.1 – Менеджер (управитель) з персоналу;</p> <p>2412.2 – Професіонал з розвитку персоналу;</p> <p>2412.2– Фахівець з профорієнтації.</p> <p>(Список не є вичерпним).</p>
Подальше навчання	Випускники бакалаврської програми мають можливість продовжити навчання за програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>В освітньому процесі застосовуються такі види навчання: студенто-центроване, проблемно-орієнтоване, самонавчання. Освітній процес здійснюється з використанням інноваційних методів навчання за такими формами:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аудиторні заняття; - самостійна робота; - практична підготовка; - контрольні заходи (заліки, екзамени); - дистанційне навчання із застосуванням сучасних електронних засобів дистанційної підтримки процесу підготовки фахівців (система MOODLE, он-лайн платформа ZOOM та ін.). <p>Основними видами навчальних занять є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лекції; - семінарські заняття; - практичні заняття; - консультації.
Оцінювання	Система оцінювання знань здобувачів вищої освіти Університету включає поточний, проміжний та семестровий контроль знань з навчальних дисциплін, оцінювання результатів практик і атестацію за певним освітнім ступенем. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу (шкалу Університету) та шкалу ECTS.

	<p>Поточний контроль реалізується у формі опитування, захисту лабораторних та практичних робіт, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, перевірки результатів виконання різноманітних індивідуальних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання здобувачами вищої освіти та інших формах, передбачених робочою навчальною програмою з дисципліни.</p> <p>Проміжний контроль має на меті оцінку результатів знань здобувачів вищої освіти після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни. Цей вид контролю може бути проведений у формі контрольної роботи (тестів) і оцінюється відповідною сумою балів.</p> <p>Семестровий контроль проводиться у вигляді диференційованого заліку (заліку), семестрового екзамену, захисту курсової роботи (проекту) з конкретної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою в терміни, встановлені графіком навчального процесу. Вид семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни визначається навчальним планом.</p> <p>З дисципліни, з якої навчальним планом передбачено складання екзамену, здобувач вищої освіти може набрати до 60-75 % підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40-25 % підсумкової оцінки – на екзамені.</p> <p>З дисципліни, з якої навчальним планом передбачено складання диференційованого заліку, здобувач вищої освіти може набрати до 60-90 % підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40-10 % підсумкової оцінки – на диференційованому заліку.</p> <p>Якщо здобувач вищої освіти виконав всі види робіт протягом семестру, то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен (диференційований залік).</p> <p>Повторне складання екзамену (диференційованого заліку) з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.</p>
<p>Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти</p>	<p>В НУ «Чернігівська політехніка» діє прозора система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, що регулюється Положенням про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затвердженого наказом ректора НУ «Чернігівська політехніка» від 31 серпня 2020 р. № 26.</p> <p>Положення про внутрішню систему забезпечення якості</p>

освітньої діяльності НУ «Чернігівська політехніка» розроблено на підставі Закону України «Про вищу освіту» та на принципах, викладених у «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти і національному стандарті України «Системи управління якістю» ДСТУ ISO 9001:2015 IDT.

Внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності НУ «Чернігівська політехніка» (далі - Університет) розроблено згідно з принципами:

- відповідності європейським та національним стандартам якості вищої освіти;
- автономії Університету, який несе відповідальність за забезпечення якості освітньої діяльності;
- здійснення моніторингу якості;
- системного підходу, який передбачає управління якістю на всіх стадіях освітнього процесу;
- постійного підвищення якості науково-педагогічного потенціалу та якості навчання;
- залучення здобувачів вищої освіти, роботодавців та інших зацікавлених сторін до процесу забезпечення якості;
- відкритості інформації на всіх етапах забезпечення якості.

Внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- удосконалення планування освітньої діяльності;
- підвищення якості контингенту здобувачів вищої освіти;
- посилення кадрового потенціалу університету;
- покращення матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу та підтримка здобувачів вищої освіти;
- використання інформаційних систем для підвищення ефективності управління освітньою діяльністю;
- забезпечення публічності інформації про діяльність Університету;
- створення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти;
- участь університету в національних та міжнародних рейтингових дослідженнях закладів вищої освіти.

6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК9. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 12. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 13. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p>
Спеціальні компетентності (СК)	<p>СК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.</p> <p>СК 2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.</p> <p>СК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>СК 4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.</p> <p>СК 5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій</p> <p>СК 6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження.</p>

	<p>СК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p> <p>СК 8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).</p> <p>СК 9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.</p> <p>СК 11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.</p> <p>СК 12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>СК 13. Здатність використовувати на практиці навички та вміння в організації заходів, реалізації проєктів, в управлінні науковим і творчим колективом.</p> <p>СК 14. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.</p> <p>СК 15. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.</p> <p>СК 16. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.</p> <p>СК 17. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.</p> <p>СК 18. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва з урахуванням ризиків.</p>
7 – Програмні результати навчання (ПРН)	
<p>Програмні результати навчання (ПРН)</p>	<p>ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання</p> <p>ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань</p> <p>ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.</p> <p>ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.</p> <p>ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.</p>

ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН 8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПРН 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПРН 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПРН 11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПРН 12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПРН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПРН 14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПРН 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПРН 18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПРН 19. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

ПРН 20. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН 21. Генерувати інноваційні ідеї, формулювати мету та впроваджувати її згідно із соціальними, психологічними та іншими характеристиками аудиторії.

ПРН 22. Вміти аналізувати конфлікти, знати процедури регулювання конфліктів та сучасні методи ведення переговорів.

ПРН 23. Здійснювати навчання і наукову діяльність з дотриманням принципів академічної доброчесності.

	<p>ПРН 24. Впроваджувати методи критичного мислення у професійну сферу; уміти аналітично і критично опрацьовувати інформацію, аргументувати свою точку зору та володіти евристичними пізнавальними прийомами, стратегіями.</p> <p>ПРН 25. Використовувати базові та структуровані знання у сфері підприємництва й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.</p> <p>ПРН 26. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій діяльності.</p> <p>ПРН 27. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких структур.</p> <p>ПРН 28. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Викладання в університеті проводиться кваліфікованими фахівцями, які забезпечують належні умови для систематичного і ґрунтовного оволодіння здобувачами вищої освіти теорією, практичними навичками, сприяють розвитку їх здібностей, підвищенню загальнокультурного рівня, дозволяють здобувачам вищої освіти одержати знання, необхідні для їх подальшої професійної діяльності. Комплектування кадрового складу відбувається відповідно до вимог вищої школи на конкурсній основі. Якісний склад науково-педагогічних працівників повністю відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності та забезпечує реалізацію програми підготовки фахівців у сфері психології. До освітнього процесу залучаються фахівці-практики, а також роботодавці.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає потребі. Зокрема, є спорткомплекс, який включає 3 спортивні зали, загальною площею 1982 м²; 1 тренажерний зал, 46,4 м²; басейн, 360 м²; стадіон, 5000 м², у тому числі баскетбольний та волейбольний майданчики, майданчик для гри у міні-футбол, бігова доріжка з твердим покриттям 270 м, бігова доріжка з м'яким покриттям (тропа здоров'я) 150 м. У разі потреби використовуються додаткові площі на основі договорів оренди, наприклад, площі підприємства «Обласний стрілецько-спортивний клуб» Чернігівської обласної організації товариства сприяння обороні України.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення дозволяє в повному обсязі реалізувати освітньо-професійну програму підготовки фахівців. Викладацький склад та здобувачі вищої освіти використовують наявні в ННІ права і соціальних технологій локальні комп'ютерні мережі. Користування Інтернет-мережею безлімітне. Для проведення інформаційного</p>

	пошуку та обробки результатів у читацькому залі бібліотеки наявні спеціально обладнані комп'ютерні місця зі спеціалізованим програмним забезпеченням. Всі освітні компоненти забезпечені навчально-методичним матеріалом.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Допускаються індивідуальні угоди про академічну мобільність для навчання та проведення досліджень в університетах та наукових установах України.
Міжнародна кредитна мобільність	Академічна мобільність здобувачів вищої освіти здійснюється на підставі укладення угод про співробітництво між іноземним або вітчизняним закладом вищої освіти та Університетом, за узгодженими та затвердженими в установленому порядку індивідуальними навчальними планами ЗВО та програмами навчальних дисциплін.

2 Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1 Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумковог
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
1. Цикл загальної підготовки			
1.1 Обов'язкові дисципліни			
ОК 1	Історія України	4	Е
ОК 2	Філософія	4	Е
ОК 3	Фахова українська мова та основи ділової комунікації	3	3
ОК 4	Іноземна мова	16	3
ОК 5	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці	3	3
ОК 6	Основи академічного письма	3	3
ОК 7	Громадянська освіта	3	3
ОК 8	Фізичне виховання	12	3
Загальний обсяг обов'язкових компонентів – 48 кредитів			
1.2 Навчальні дисципліни за вільним вибором здобувача вищої освіти циклу загальної підготовки			
1	2	3	4
ВБ 1.1	Історія української культури	3	3
ВБ 1.2	Корпоративна культура		
ВБ 1.3	Тренінг-курс «Психологія ділових відносин»		
ВБ 1.4	Риторика		
ВБ 1.5	Тренінг курс «Лідерство та «team-building»»		
ВБ 1.6	Комунікаційний менеджмент		
ВБ 1.7	Тренінг курс «Креативне та критичне мислення»		
ВБ 1.8	Психологія впливу		
ВБ 1.9	Психологія успіху		
ВБ 1.10	Тренінг-курс «Сучасні медіа»		
ВБ 2.1	Сучасна економіка	3	3
ВБ 2.2	Управління бізнесом		
ВБ 2.3	Фінансова грамотність		
ВБ 2.4	Фінансово-економічна безпека		
ВБ 2.5	Маркетинг		
ВБ 2.6	Тренінг курс «Start up creation»		
ВБ 2.7	Економіка підприємства		
Загальний обсяг вибіркового компонентів – 6 кредитів			

2. Цикл професійної підготовки			
2.1 Обов'язкові дисципліни			
1	2	3	4
ОК 9	Інформатика, комп'ютерні мережі та комунікації	3	залік
ОК 10	Основи критичного мислення	4	іспит
ОК 11	Господарське право	4	іспит
ОК 12	Загальна психологія	10	іспит, іспит
ОК 13	Вікова психологія	10	іспит, іспит
ОК 14	Інтелектуальна власність	3	залік
ОК 15	Основи економічної теорії	6	іспит
ОК 16	Соціальна психологія	6	іспит, КСР
ОК 17	Психодіагностика	7	залік, іспит
ОК 18	Організаційна психологія та психологія праці	6	іспит, КСР
ОК 19	Основи підприємництва	4	іспит
ОК 20	Теорія та практика ефективного вирішення конфліктів	6	іспит
ОК 21	Тренінг-курс комунікативної компетентності	4	іспит
ОК 22	Технологія формування команд в організаціях	3	залік
ОК 23	Психологія підприємницької діяльності	4	іспит
ОК 24	Психологія креативного мислення	6	іспит, КСР
ОК 25	Тренінг-курс професійного самовизначення	3	залік
ОК 26	Психологія управління	4	іспит
ОК 27	Теорія та практика психологічного консультування	6	іспит, КСР
ОК 28	Тренінг-курс ефективного керівництва	3	залік
ОК 29	Психологія конкуренції та лідерства	3	залік
ОК 30	Технології маніпулювання свідомістю людини та техніки протидії маніпуляції	4	іспит
ОК 31	Тренінг-курс формування професійної ефективності	5	іспит
Загальний обсяг обов'язкових компонентів – 112 кредитів			

2.2 Навчальні дисципліни за вільним вибором здобувача вищої освіти			
ВК 3.1	Психологія сімейних стосунків	6	іспит
ВК 3.2	Проблеми соціалізації молоді		
ВК 3.3	Інфраструктура бізнесу	3	залік
ВК 3.4	Основи бухгалтерського обліку		
ВК 3.5	Практична психологія в маркетингу та рекламі	3	залік
ВК 3.6	Психологія реклами		
ВК 3.7	Основи управління проектами	6	іспит
ВК 3.8	Основи оподаткування		
ВК 3.9	Психологія ризику	4	іспит
ВК 3.10	Професійна та корпоративна етика		
ВК 3.11	Організація підприємницької діяльності	4	іспит
ВК 3.12	Економіка підприємства		
ВК 3.13	Психологія соціального впливу	4	іспит
ВК 3.14	Психологія ефективної самопрезентації управлінця		
ВК 3.15	Кризова психологія	5	іспит
ВК 3.16	Психологія емоційного інтелекту		
ВК 3.17	Веб-технології та веб-дизайн	4	іспит
ВК 3.18	Діджитал комунікації		
ВК3.19	Психологія стресостійкості особистості	4	іспит
ВК 3.20	Попередження професійного стресу та емоційного вигорання		
ВК 3.21	Планування діяльності підприємств	4	іспит
ВК 3.22	Бізнес-планування		
ВК 3.23	Коучинг	4	іспит
ВК 3.24	Технології медіації і переговорного процесу		
ВК 3.25	Соціальний маркетинг	3	залік
ВК 3.26	Бізнес-модель організації психологічної служби		
Загальний обсяг вибіркових компонентів – 54 кредити			
Практична підготовка			
ОК 32	Навчально-ознайомча практика	3	залік
ОК 33	Навчальна практика	3	залік
ОК 34	Виробнича практика	6	залік
Загальний обсяг практичної підготовки:		12	-
Підготовка до атестації			
ПА 1	Підготовка кваліфікаційної роботи	6	-
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	-

2.2 Структурно-логічна схема ОПП. Послідовність навчальної діяльності здобувача за денною формою навчання:

I курс		II курс		III курс		IV курс	
1 семестр	2 семестр	3 семестр	4 семестр	5 семестр	6 семестр	7 семестр	8 семестр
Блок обов'язкових дисциплін							
Історія України ОК 1 (4 кр. - екз.)	Основи академічного письма ОК 6 (3 кр. - залік.)	Філософія ОК 2 (4 кр. - екз.)	Організаційна психологія та психологія праці ОК 18 (6кр-екз.)	Теорія та практика ефективного вирішення конфліктів ОК 20 (6 кр. - екз.)	Психологія підприємницької діяльності ОК 24 (4 кр. - екз.)	Психологія управління персоналом ОК 27 (4 кр. - екз.)	Технології маніпулювання свідомістю людини та техніки прогидії маніпуляції ОК 31 (4 кр. - екз.)
Інформатика ОК 9, комп'ютерні мережі та телекомунікації (3 кр. - зал.)	Основи економічної теорії ОК 15 (6 кр. - екз.)	Соціальна психологія ОК 16 (6кр-екз.)	Фахова українська мова та основи ділової комунікації ОК 3 (3 кр. - зал.)	Основи підприємництва ОК 19 (4 кр. - екз.)	Психологія креативного мислення ОК 25 (6 кр. - екз.)	Теорія та практика психологічного консультування ОК 28 (6 кр. -екз.)	Тренінг-курс формування професійної ефективності ОК 32 (5 кр. - екз.)
Основи критичного мислення ОК 10 (4 кр. - екз.)	Інтелектуальна власність ОК 14 (3 кр. - залік)	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці ОК 5 (3 кр. - залік.)	Технологія формування команд в організаціях (3 кр. - зал.) ОК 22	Тренінг-курс професійного самовизначення ОК 26 (3 кр. - зал.)	Тренінг-курс ефективного керівництва ОК 29 (3 кр. - зал.)		
Господарське право ОК 11 (4 кр. - екз.)	Психодіагностика ОК 17 (7 кр. - залік, екз.)		Тренінг-курс комунікативної компетентності ОК 21 (4 кр. - зал.)		Психологія конкуренції та лідерства ОК 30 (3 кр. -залік)		
Загальна психологія ОК 12 (10 (5/5) кр. - зал., екз.)			Громадянська освіта ОК 7 (3 кр. - зал.)				
Вікова психологія ОК 13 (10(5/5) кр. зал., екз.)							
Іноземна мова ОК 4 (16 кр. - зал.)							
Фізичне виховання ОК 8 (12кр.)							
Блок навчальних дисциплін за вільним вибором ЗВО							
	Дисципліна на вибір з іншої ОП, яка формує соціальні навички (soft skills)	Психологія сімейних стосунків ОК 3.1. Проблеми	Практична психологія в маркетингу та рекламі ОК 3.5 Психологія	Психологія ризику ОК 3.9. Професійна та корпоративна етика ОК 3.10	Дисципліна на вибір з іншої ОП, яка формує соціальні навички (soft skills) (3 кр. - зал.)	Веб-технології та веб-дизайн ОК 3.17. Діджитал комунікації	Коучинг ОК 3.23. Технології медіації і переговорного процесу ОК 3.24. (4 кр. - екз.)

	skills) (3 кр. - зал.)	соціалізації молоді ВК 3.2. (6 кр. - екз.)	реклами ВК3.6. (3 кр. - залік)	Організація підприємницької діяльності ВК 3.11. Економіка підприємства ВК 3.12. (4 кр. - екз.)	Психологія соціального впливу та успіху ВК 3.13. Психологія ефективної самопрезентації управління ВК 3.14. (4 кр. - екз.)	ВК 3.18. (4 кр. - екз.)	Соціальний маркетинг ВК 3.25. Бізнес-модель організації психологічної служби ВК 3.26. (3 кр. - залік.)
		Інфраструктура бізнесу ВК 3.3. Основи бухгалтерського обліку ВК 3.4. (3 кр. - залік.)	Управління проектами ВК 3.7. Основи оподаткування ВК 3.8. (6 кр. -екз.)			Психологія стресостійкості особистості ВК 3.19. Попередження професійного стресу та емоційного вигорання ВК 3.20. (4 кр. - екз.)	
					Кризова психологія ВК 3.15. Психологія емоційного інтелекту ВК 3.16. (5 кр. - екз.)	Планування діяльності підприємств ВК 3.21. Бізнес-планування ВК 3.22. (4 кр. - екз.)	
Практика (12 кр. – зал.)							
Підготовка до атестації (6 кр.)							

3 Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	<p>Атестація випускників освітньої програми спеціальності 053 Психологія проводиться у формі відкритого і публічного захисту кваліфікаційної роботи та комплексного атестаційного екзамену.</p> <p>Комплексний атестаційний екзамен спрямований на перевірку досягнення результатів навчання, визначених стандартом МОН за спеціальністю 053 Психологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та ОПП «Психологія бізнесу та дизайн мислення» і має на меті визначення загального, професійного та культурного рівнів претендента на ступінь вищої освіти бакалавра.</p>
Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	<p>Кваліфікаційна робота ставить за мету визначення загального, професійного та культурного рівнів здобувача вищої освіти шляхом контролю його знань та вмінь, оцінки здатності самостійно проводити аналіз проблемної ситуації, формулювати мету, завдання дослідження в галузі психології, визначати методи їх розв'язання, робити узагальнені висновки, подавати письмово та усно матеріал дослідницької роботи та представляти її результати під час публічного захисту.</p> <p>Атестація завершується видачею документу встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації бакалавр з психології за ОПП «Психологія бізнесу та дизайн мислення».</p> <p>Вимоги до кваліфікаційної роботи: кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання складного спеціалізованого завдання або практичної проблеми в сфері психології бізнесу і креативного мислення, що характеризується комплексністю і невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів психологічної науки.</p> <p>У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фальсифікації та списування.</p> <p>Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу.</p>

4 Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях		+		+
ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	+	+		
ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій		+	+	+
ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями		+		+
ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним		+		+
ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення		+		+
ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)		+		+
ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії		+	+	+
ЗК9 Здатність працювати в команді		+	+	+
ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	+	+	+	+
ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	+	+	+	+
ЗК 12. Здатність спілкуватися іноземною мовою.	+	+	+	+
ЗК 13. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	+	+	+	+
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності				
СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології	+	+		+
СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ	+	+		
СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків	+			+
СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел	+	+		+
СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій	+	+		+

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
СК6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження		+	+	+
СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації	+	+		+
СК8. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)	+	+	+	+
СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту	+	+	+	+
СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики		+		+
СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку		+	+	+
СК13. Здатність використовувати на практиці навички та вміння в організації заходів, реалізації проектів, в управлінні науковим і творчим колективом		+	+	+
СК 14. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.	+	+		
СК 15. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків	+	+		
СК 16. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення	+	+		+
СК 17. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин	+	+	+	+
СК 18. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва з урахуванням ризиків	+	+		+

5 Матриця відповідності програмних результатів навчання та компетентностей

Програмні результати навчання	Компетентності																																								
	ІК	Загальні									Спеціальні (фахові) компетентності																														
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18									
ПРН1	+	+																+				+																			
ПРН2	+	+																																							
ПРН3	+																																								
ПРН4	+		+																																						
ПРН5	+	+																																							
ПРН6	+	+																																							
ПРН7	+	+																																							
ПРН8	+																																								
ПРН9	+																																								
ПРН10	+						+																																		
ПРН11	+	+																																							
ПРН12	+	+																																							
ПРН13	+																																								
ПРН14	+																																								
ПРН15	+																																								
ПРН16	+																																								
ПРН17	+	+																																							
ПРН18	+																																								
ПРН19	+																																								
ПРН20	+	+																																							
ПРН21	+																																								
ПРН22	+																																								
ПРН23	+																																								
ПРН24	+																																								
ПРН25	+																																								
ПРН26	+	+																																							
ПРН 27	+																																								
ПРН 28	+	+																																							
ПРН 29	+																																								
ПРН 30	+																																								
ПРН 31	+																																								

6. Матриця відповідності програмних компетентностей навчальним компонентам освітньо-професійної програми

6.1. За обов'язковими компонентами

	ПК1	ПК2	ПК3	ПК4	ПК5	ПК6	ПК7	ПК8	ПК9	ПК10	ПК11	ПК12	ПК13	ПК14	ПК15	ПК16	ПК17	ПК18	ПК19	ПК20	ПК21	ПК22	ПК23	ПК24	ПК25	ПК26	ПК27	ПК28	ПК29	ПК30	ПК31	ПК32	ПК33	ПК34	ПК1						
ІНТ	•																																								
ЗК1																																									
ЗК2																																									
ЗК3																																									
ЗК4	•			•																																					
ЗК5		•																																							
ЗК6																																									
ЗК7																																									
ЗК8																																									
ЗК9																																									
ЗК10																																									
ЗК11	•																																								
ЗК12																																									
ЗК13																																									
СК1																																									
СК2																																									
СК3																																									
СК4																																									
СК5																																									
СК6																																									
СК7																																									
СК8																																									
СК9																																									
СК10																																									
СК11																																									
СК12																																									
СК13																																									
СК14																																									
СК15																																									
СК16																																									
СК17																																									
СК18																																									

6.2. За вибірковими компонентами

	• BK 1.1	BK 1.2	• BK 1.3	BK 1.4	• BK 1.5	BK 1.6	BK 1.7	• BK 1.8	• BK 1.9	BK 1.10	• BK 2.1	BK 2.2	BK 2.3	BK 2.4	BK 2.5	BK 2.6	BK 2.7	• BK 3.1	• BK 3.2	• BK 3.3	BK 3.4	• BK 3.5	• BK 3.6	• BK 3.7	• BK 3.8	• BK 3.9	• BK 3.10	BK 3.11	• BK 3.12	BK 3.13	BK 3.14	• BK 3.15	• BK 3.16	• BK 3.17	• BK 3.18	• BK 3.19	• BK 3.20	• BK 3.21	• BK 3.22	• BK 3.23	• BK 3.24	• BK 3.25	• BK 3.26										
ІНТ																																																					
ЗК1																																																					
ЗК2																																																					
ЗК3																																																					
ЗК4																																																					
ЗК5																																																					
ЗК6																																																					
ЗК7																																																					
ЗК8																																																					
ЗК9																																																					
ЗК10																																																					
ЗК11																																																					
ЗК12																																																					
ЗК13																																																					
СК1																																																					
СК2																																																					
СК3																																																					
СК4																																																					
СК5																																																					
СК6																																																					
СК7																																																					
СК8																																																					
СК9																																																					
СК11																																																					
СК12																																																					
СК13																																																					
СК14																																																					
СК15																																																					
СК16																																																					
СК17																																																					
СК18																																																					

7 Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньо-професійної програми

7.1 За обов'язковими компонентами

	ПК1	ПК2	ПК3	ПК4	ПК5	ПК6	ПК7	ПК8	ПК9	ПК10	ПК11	ПК12	ПК13	ПК14	ПК15	ПК16	ПК17	ПК18	ПК19	ПК20	ПК21	ПК22	ПК23	ПК24	ПК25	ПК26	ПК27	ПК28	ПК29	ПК30	ПК31	ПК32	ПК33	ПК34	ПК1				
ПК1																																							
ПК2																																							
ПК3																																							
ПК4																																							
ПК5																																							
ПК6																																							
ПК7																																							
ПК8																																							
ПК9																																							
ПК10																																							
ПК11																																							
ПК12																																							
ПК13																																							
ПК14																																							
ПК15																																							
ПК16																																							
ПК17																																							
ПК18																																							
ПК19																																							
ПК20																																							
ПК21																																							
ПК22																																							
ПК23																																							
ПК24																																							
ПК25																																							
ПК26																																							
ПК27																																							
ПК28																																							

7.2. За вибірковими компонентами

	БК 1.1	БК 1.2	БК 1.3	БК 1.4	БК 1.5	БК 1.6	БК 1.7	БК 1.8	БК 1.9	БК 1.10	БК 2.1	БК 2.2	БК 2.3	БК 2.4	БК 2.5	БК 2.6	БК 2.7	БК 3.1	БК 3.2	БК 3.3	БК 3.4	БК 3.5	БК 3.6	БК 3.7	БК 3.8	БК 3.9	БК 3.10	БК 3.11	БК 3.12	БК 3.13	БК 3.14	БК 3.15	БК 3.16	БК 3.17	БК 3.18	БК 3.19	БК 3.20	БК 3.21	БК 3.22	БК 3.23	БК 3.24	БК 3.25	БК 3.26												
ПРН1	•																																																						
ПРН2																																																							
ПРН3									•																																														
ПРН4						•																																																	
ПРН5								•																																															
ПРН6																																																							
ПРН7																																																							
ПРН8																																																							
ПРН9									•																																														
ПРН10																																																							
ПРН11																																																							
ПРН12																																																							
ПРН13																																																							
ПРН14																																																							
ПРН15																																																							
ПРН16																																																							
ПРН17																																																							
ПРН18																																																							
ПРН19																																																							
ПРН20																																																							
ПРН21																																																							
ПРН22																																																							
ПРН23																																																							
ПРН24																																																							
ПРН25																																																							
ПРН26																																																							
ПРН27																																																							
ПРН28																																																							

Рекомендовані джерела

1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_ESG_2015.pdf];
2. International Standard Classification of Education (ISCED 2011): UNESCO Institute for Statistics [Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>];
3. ISCED Fields of Education and Training 2013 (ISC ED - F 2013): UNESCO Institute for Statistics [Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>];
4. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf];
5. Національний освітній глосарій: вища освіта [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf];
6. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO-UA_2015.pdf];
7. Європейська кредитна трансферна накопичувальна система: Довідник користувача [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_ECTS_Users_Guide-2015_Ukrainian.pdf];
8. EQF – LLL – European Qualifications Framework for Lifelong Learning [Режим доступу: https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/brochexp_en.pdf];
9. QF - EHEA – Qualification Framework of the European Higher Education Area [Режим доступу: <http://www.ehea.info/article-details.aspx?ArticleId=67>];
10. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів [Режим доступу: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>].